

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ฝังรากลึกในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า ฉ)

เมื่อเชื่อมมาสู่การศึกษาในโลกยุคไร้พรมแดน (The Borderless) ในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยง ถึงกันได้ในสังคมทุกชนชั้นและทุกเชื้อชาติที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วและอย่างทั่วถึงในหลากหลายรูปแบบหรือหลากหลายระบบของการจัดการศึกษาที่เกิดจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) การศึกษาจะไม่ถูกปิดกั้นอยู่เฉพาะกลุ่มในวงแคบอีกต่อไป แต่จะเกิดการจัดการศึกษาที่กว้างไกล ในเชิงการศึกษา แบบข้ามวัฒนธรรม (Cross Culture) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม ทั้งชนชาติเดียวกันและต่างชนชาติ ในสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ (The Globalization) ในปัจจุบัน ดังนั้นการเตรียมการและการสร้างความพร้อมของปัจเจกชนให้พร้อมและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของวิถีชีวิตรวมทั้งการจัดระบบการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันของโลกยุคไร้พรมแดนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคนจนมิอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือมิอาจปฏิเสธความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ทั้งในระยะเวลาปัจจุบันหรือในอนาคตก็ตาม การจัดการศึกษาในสังคมแห่งประชาคมอาเซียนก็เช่นเดียวกัน เป็นวิถีของการจัดการศึกษาของนานาชาติในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และใกล้เคียงในการสร้างพลังทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมีกระบวนการทางการศึกษาเป็นปัจจัยในการยึดโยงแต่ละชนชาติใน

แถบอาเซียนให้เกิดศักยภาพในการแข่งขัน และการดำรงชีพร่วมกันได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งความกลมกลืนในเชิงวัฒนธรรมที่จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของคนในภูมิภาคดังกล่าวและส่งผลกระทบต่อกระแสโลกในวงกว้างต่อไป (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555, หน้า 1)

ซึ่งความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนปรากฏรูปธรรมอย่างชัดเจนในปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน ที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 โดยกำหนดให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก มีสันติสุข และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในการเป็นหุ้นส่วนในสิ่งแวดล้อมของประชาธิปไตยและอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน การพัฒนาที่มีพลวัต และการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดและในสังคมที่เอื้ออาทร ที่ระลึกถึงสายสัมพันธ์แน่นแฟ้นทางประวัติศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันและเชื่อมโยงในอัตลักษณ์ของภูมิภาค นอกจากนี้วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม การส่งเสริมการป้องกันคุณภาพการทำงานและการประกอบการ รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัย การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใต้ประเด็นสำคัญได้แก่ความร่วมมือทางด้านวิชาการและการพัฒนาซึ่งจะช่วยสนับสนุนกระบวนการรวมตัวของอาเซียน การเสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างการพัฒนา ดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียนจึงได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอาเซียนให้มีความเจริญก้าวหน้าและแข่งขันได้ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในหลากหลายด้านที่ส่งผลให้โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นยุคของสังคมฐานความรู้ กลไกความร่วมมือด้านการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 7-8)

นอกจากนี้ตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของประเทศสู่การศึกษายุคโลกาภิวัตน์ที่ขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน และที่สำคัญของการจัดการศึกษาก็คือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนานิสัย ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เลือกใช้วิธี

สอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 25)

โรงเรียนโสตศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการว่า เป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ และแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องได้มีบทบัญญัติไว้ในหลายมาตรา เช่น มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ มาตรา 40(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา 80(1) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม โดยคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว และชุมชน รวมทั้งสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2550, หน้า 10-32)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่าง มีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 204)

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน นักเรียนผู้พิการหูหนวกควรได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมด้านทักษะดำรงชีวิตให้อยู่ได้บนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการพัฒนาให้นักเรียนโสตศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งที่มีศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในประเทศที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวไปสู่สังคมยุคประชาคมอาเซียนนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อให้นักเรียนโสตศึกษาความพร้อมในการก้าวไกลในสังคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก้าวสู่สังคมอาเซียนได้อย่างเชื่อมั่น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนโสตศึกษา เห็นความสำคัญของส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพงานอาชีพในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงขอเสนอการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน เป็นหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ในสาระงานอาชีพ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา
2. เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. ศึกษาทักษะการทำอาหารประจำชาติอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา
4. ศึกษาเจตคติต่อหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน และเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพ
2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอน นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพของผู้เรียน
3. ได้หลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม (งานอาชีพ) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษา

4. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ สำหรับครูผู้สอน หรือผู้สนใจทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เนื้อหาที่ใช้ และระยะในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน โสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 13 คน, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน, และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 45 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากความสมัครใจของนักเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน

2.2.2 ทักษะการทำอาหารประจำชาติอาเซียน

2.2.3 เจตคติต่อหลักสูตรอาเซียนศึกษา

3. เนื้อหาที่ใช้

เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน เป็นหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน 2) การประกอบอาหารประจำชาติอาเซียน และ 3) การคำนวณค่าใช้จ่าย กำหนดราคาขาย และการจัดจำหน่าย

4. ระยะเวลา

ทำการทดลองหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 10 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน และทักษะการทำอาหารประจำชาติอาเซียน ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน 2) การประกอบอาหารประจำชาติอาเซียน 3) การคำนวณค่าใช้จ่าย กำหนดราคาขาย และการจัดจำหน่าย โดยยึดหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้ภาษาพูด และภาษามือในการสื่อสาร

อาหารประจำชาติอาเซียน หมายถึง อาหารที่ได้รับความนิยมและมีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นอาหารประจำชาติอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ 1) อินโดนีเซีย (กาโด กาโด) 2) มาเลเซีย (นาซี เลอแม็ก) 3) ฟิลิปปินส์ (อโดโบ้) 4) บรูไนดารุสซาลาม (อัมบูยัต) 5) สิงคโปร์ (ลักซา) 6) ลาว (สลัดหลวงพระบาง) 7) เวียดนาม(เปาะเปี๊ยะเวียดนาม) 8) พม่า (หล่าเพ็ด) 9) กัมพูชา (อาม็อก) และ 10) ไทย (ต้มยำกุ้ง)

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้ อาหารประจำชาติอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการทำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะการทำอาหารอาเซียน หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะในตัวของผู้เรียน ซึ่งได้ประสบการณ์จากหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน และได้จากปฏิบัติจนมีเกิดทักษะในการทำอาหารได้อย่างชำนาญ รวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินทักษะการทำอาหารอาเซียน ซึ่งวัดผลจากการปฏิบัติการทำอาหารอาเซียน ได้แก่ 1) การเลือกวัตถุดิบในการประกอบอาหาร 2) การเตรียมเครื่องปรุง และวัตถุดิบ 3) การปรุงอาหาร 4) การตกแต่งอาหาร และ 5) รสชาติของอาหาร

เจตคติต่อหลักสูตรอาเซียนศึกษา หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะพอใจ ชื่นชม ยินดี สนใจ เห็นคุณค่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ต่อการเรียนตามหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน ซึ่งได้จากการประเมินด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

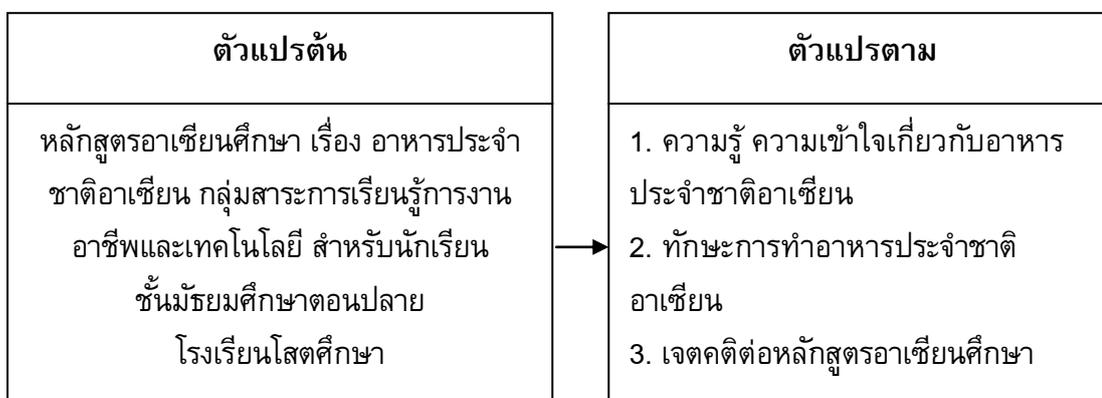
นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการวิจัย โดยนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายประการ ดังแนวคิดรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hilba Tabu) ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2551, หน้า 19) ได้สรุปไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาเอกสารหลักสูตรมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน 4) จัดลำดับเนื้อหา 5) คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ 6) จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ 7) กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติ ในส่วนรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2551, หน้า 21-23) ได้สรุปไว้ว่าเป็นกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรที่ครบวงจรและคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่นมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลหลักสูตร ส่วน สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 162-165) ได้นำเสนอแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือกและจัดประสบการณ์ 3) การประเมินผล ส่วน ชาตรี มณีโกศล (2539, หน้า 63) ที่นำเสนอแนวคิดของโอลิวา (Oliva) โดยการนำแนวคิดของไทเลอร์มาปรับปรุงเพิ่มเติม คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยวิธีเน้นแหล่งข้อมูลจากผู้เรียน จากสภาพสังคม และจากเนื้อหาวิชา 2) พิจารณา กลั่นกรองโดยยึดหลักปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้ 3) กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การสอนโดยแบ่งเป็นการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การรวบรวมมวลประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลประสบการณ์การเรียนรู้ และตั้งข้อเสนอของ กาญจนา คุณารักษ์ (2540, หน้า 320) ที่กล่าวว่าขั้นตอนการพัฒนาเชิงระบบต้องมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้ 1) ศึกษาสภาพความต้องการของสังคม 2) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน 3) ปรัชญาผู้เชี่ยวชาญ นักปรัชญา และนักจิตวิทยา 4) ตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) วิเคราะห์ตัวผู้เรียน 6) การจัดประสบการณ์ตามลำดับ 7) วิเคราะห์เนื้อหาสาระ โครงสร้างเนื้อหาสาระ เรียงลำดับขั้นตอนเพื่อจัดลำดับประสบการณ์ 8) อภิปรายกับนักวิชาการเพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ 9) แบ่งหน่วยการเรียนรู้เพื่อสะดวกในการพัฒนาสื่อ 10) ปรับปรุงสื่อ กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เฉพาะอย่าง 11) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้ทางเลือกกับผู้เรียน 12) ทดลองใช้ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้กรมวิชาการ (2542, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ 1) ศึกษา สำรวจปัญหา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง 2) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหลักสูตร และสภาพการใช้หลักสูตร 3) ศึกษาแนวคิดรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดรูปแบบหลักสูตร 4) ยกร่างหลักการ จุดหมายโครงสร้าง

แนวดำเนินการตลอดจนเกณฑ์การใช้หลักสูตร 5) กำหนดจุดประสงค์ และรายละเอียดของกลุ่มวิชา รายวิชา 6) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัด ประเมินผล 7) จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน 8) ทดลองและประเมิน การนำหลักสูตรไปใช้ปรับปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง 9) ประกาศใช้หลักสูตรทั่วประเทศ 10) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และพร้อมกันนี้ สังต์ อุทรานันท์ (2552, หน้า 38-43) ได้นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระ 4) การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล 5) การดำเนินการใช้หลักสูตร 6) การประเมินผลการใช้ หลักสูตร 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

จากการศึกษาขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้นำเสนอมาแล้ว นำมาสรุปนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมเอาแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาเหล่านั้น มาวิเคราะห์และ จัดลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษา เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ใช้วิธีการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารประจำชาติอาเซียน ของนักเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน